

Přílohy

Základním výstupem z projektu je webová aplikace jako součást Centrálního informačního systému VŠCHT Praha. Na intranetu VŠCHT je, po přihlášení do systému, dostupný na adrese <http://infsys.vscht.cz/pedagogove/PedagogoveAdmin.aspx>. Nevyplněná šablona pro výstup z této aplikace je přiložena jako soubor "1.Labik.ZZ11.priloha2.pdf".

Prezentace na organizované semináře obsahující postup přípravy systému hodnocení jsou přiloženy jako soubory "1.Labik.ZZ11.priloha3.pdf". a "1.Labik.ZZ11.priloha4.pdf". .
Výsledná metodika je pak popsána v souboru "1.Labik.ZZ11.priloha5.pdf". .

V následujícím textu pak je shrnut výchozí návrh hodnocení akademických pracovníků a poznatky z pilotního hodnocení na všech ústavech fakulty.

Návrh systému hodnocení akademických pracovníků

materiál k diskusi

CÍLE PROJEKTU:

- Na výzvu děkana FCHI navrhnout proces osobního hodnocení a rozvoje akademických pracovníků na VŠCHT na základě osobních zkušeností ze zahraničí (Imperial College) a průmyslu (spol. Honeywell) s přihlédnutím ke specifickým VŠCHT
- Systém by měl představovat co nejmenší byrokratickou zátěž pro pracovníky i jejich nadřízené
- Systém by měl umožňovat periodicky (jednou ročně) sladit cíle a zaměření jednotlivých zaměstnanců s prioritami a aktuálními i dlouhodobými potřebami ústavů, fakulty a VŠCHT
- Zejména začínající akademičtí pracovníci by díky tomuto systému měli získat pomůcku v kariérním růstu a osobním rozvoji
- Vedoucím pracovníkům by systém přinesl nástroj, jak objektivně hodnotit a odměňovat své podřízené a případně i pozměňovat jejich pracovní náplň vzhledem k jejich silnějším i slabším stránkám (např. někdo je lepší pedagog, někdo je spíše lepší výzkumník)
- Systém by měl vést ke zvýšení efektivity a kvality práce

PRAKTICKÁ IMPLEMENTACE SYSTÉMU HODNOCENÍ:

KDO KOHO HODNOTÍ

- Zaměstnance ústavu hodnotí vedoucí ústavu (mezistupněm v komunikaci by byl vedoucí výzkumné skupiny, který např. připraví ve spolupráci se zaměstnancem návrh cílů, které potom vedoucí ústavu zaměstnanci schválí při pohovoru)
- Doktorandy hodnotí vedoucí ústavu nebo vedoucí skupiny obdobným způsobem
- Vedoucí ústavu hodnotí děkan

JAK ČASTO

- 1x ročně (nejlépe asi na konci akademického roku), v případě potřeby aktualizace cílů v polovině roku

JAKOU FORMOU

- Ústní pohovor (pohovor by se měl odehrávat v přátelské atmosféře formou dialogu zaměstnance a nadřízeného)
- Zápis zatím v papírové formě (později případně softwarová aplikace)

PODLE JAKÝCH KRITÉRIÍ

1. Pracovní cíle

1.1. Pedagogika

- 1.1.1. Typ (přednášky, cvičení, laboratoře apod.) a objem výuky
- 1.1.2. Vedení bakalářských a diplomových prací (příp. i semestrálních prací)
- 1.1.3. Inovace sylabů, učebních materiálů (web, skripta apod.)

1.2. Výzkum

- 1.2.1. Publikační a prezentační činnost
- 1.2.2. Získané a řešené granty
- 1.2.3. Spolupráce s průmyslem a inovační činnost (patenty)
- 1.2.4. Počet a úspěšnost Ph.D. studentů

1.3. Organizační činnost a ostatní

- 1.3.1. Podíl na chodu katedry (tajemník, koordinátor pedagogiky, organizování a podíl na seminářích ústavu apod.)
  - 1.3.2. Podíl na chodu fakulty a školy (akademický senát, proděkan, prorektor, členství v radách a komisích apod.)
  - 1.3.3. Externí aktivity propagující školu-fakultu-ústav (recenze článků, organizace konferencí, členství ve vědeckých radách, členství v komisích na jiných institucích apod.)
  - 1.3.4. Mezinárodní spolupráce (stáže pedagogů a studentů, společné granty a publikace se zahraničím apod.)
- 2. Vzorce chování (jedná se o chování, ve kterých by se měl akademický pracovník zlepšovat v zájmu maximalizace svého přínosu pro cíle ústavu/fakulty/školy)**
- 2.1. Pedagogické schopnosti (srozumitelnost výkladu apod.)
  - 2.2. Přístup ke studentům (může být vyhodnoceno na základě studentské ankety?)
  - 2.3. Všeobecná aktivita a iniciativa
  - 2.4. Schopnost vést (pro toho, kdo zatím žádnou skupinu nevede je to např. schopnost získat si podporu pro svůj názor nebo schopnost vést schůzku kolegů)
  - 2.5. Schopnost efektivní komunikace (srozumitelná interní i externí emailová komunikace, schopnost jasně prezentovat např. výsledky své práce, apod.)
  - 2.6. Dodržování termínů
  - 2.7. Týmový hráč
  - 2.8. Schopnost zdravě riskovat (např. uvážit riziko nepřijetí publikace v situaci, kdy výzkum daného problému ještě není úplně hotov, ale přesto raději publikovat výsledky, aby otálením nebylo ztraceno prvenství v dané oblasti, a aby byl produkován větší počet publikací)
  - 2.9. Schopnost se učit z vlastních chyb (být si vědom/a svých slabších stránek a pracovat na nich)

CO JE VÝSTUPEM POUHOU

1. Hodnocení předchozího období

- 1.1. V každém z hodnocených kritérií by mohly být tři klasifikační úrovně (neuspokojivý, uspokojivý, výborný apod.)
- 1.2. Hodnotí se míra splnění pracovních cílů z minulého období + vzorce chování (třeba formou matice, kde budou ve směru sloupců vyneseny 3 klasifikační úrovně pro celkové hodnocení vzorců chování a ve směru řádků a totéž pro celkové hodnocení splnění pracovních cílů. Výsledné hodnocení pracovníka bude ležet v jednom z 9 vzniklých polí. Příkladem výsledku může být třeba “vzorce chování uspokojivé, splnění cílů výborné.”)

2. Plán na další období

- 2.1. Pracovní cíle (publikace, typ a objem výuky, žádosti o granty apod.) a dlouhodobější směřování (např. habilitace, profesura)
- 2.2. Cíle by měly být takzvaně SMART = Specific (aby bylo i třetí osobě jasné, co je cílem), Measurable (aby se za rok dalo jednoznačně posoudit, do jaké míry byl cíl splněn), Achievable (vzhledem k prostředí, ve kterém fungujeme – např. typická úspěšnost žádostí u GAČR), Relevant (vzhledem k cílům a misi fakulty), Timed (mít termín dokončení)
- 2.3. Jaké body chování zlepšit nebo rozvíjet (navrhnout min. jeden/dva aspekty – vždy je co vylepšovat)

2.4. Finální verzi hodnocení a plánu odsouhlasí podpisem oba účastníci schůzky

KONTROLNÍ / KOREKČNÍ MECHANISMY, OCHRANA DAT

- Kopie zápisu ze schůzky se zasílá na vědomí děkanovi, jinak se ale jedná o důvěrný dokument
- Když se vedoucí a zaměstnanec neshodnou na výsledku hodnocení nebo na vytyčených cílech (předpokládáme minimum těchto případů), pak se k formuláři připojí stanoviska obou zúčastněných a postoupí se děkanovi

Poznatky z pilotního hodnocení

Ústav analytické chemie

Testování „Hodnocení akademických pracovníků“ na Ústavu analytické chemie bylo zaměřeno především na prověření hodnotícího systému. Proto bylo vybráno 6 pracovníků (asi 20 % z celkového počtu), z nichž každý reprezentuje, podle mého subjektivního názoru, určitý prototyp akademického pracovníka:

- i) odpovědná kvalifikovaná pracovnice, bez výrazné invence k vědecké práci, spolehlivá a užitečná, pokud je úkolovaná
- ii) pracovníka, který je neustále jinde, než na svém pracovišti, povídavý, poměrně všestranný, ale s malým pracovním záběrem
- iii) mladou pracovníci, která neměla možnost se naučit vědeckou práci, pro nízkou kvalitu školitele a která nemá dobře nastavenou sebereflexi a své průměrné až podprůměrné odborné výsledky hodnotí relativně dobře
- iv) velmi kvalitní mladý odborný asistent odvádějící pečlivě pedagogickou práci s vysoce nadprůměrnou vědeckou kreativitou
- v) mladá vysoce kreativní pracovnice, podceňující nebo odbývající ostatní povinnosti akademického pracovníka
- vi) pedagogicky i vědecky nadprůměrný akademický pracovník středního věku

Všichni hodnocení pracovníci byli vyzváni, aby doplnili informace do internetové aplikace. Hodnocení akademických pracovníků“ a aby si pro vlastní pohovor připravili seznam svých odborných a pedagogických aktivit, přičemž na zvláštním souboru vypracovali také seznam všech impaktovaných publikací za celou odbornou kariéru. Hodnocení pracovníci si měli připravit i připomínky k systému hodnocení a sebehodnocení, případně náměty pro svou práci.

Současně byli nejbližší přímí nadřízení požádáni ho hodnocení odborné práce (toto se netýkalo vedoucích skupin) a vědecký tajemník byl požádán o podrobný přehled pedagogických aktivit za poslední dva semestry.

Vlastní pohovory probíhaly v korektní uvolněné atmosféře v duchu, který byl doporučován na výjezdním zasedání, s jedinou výjimkou, kdy mladá kreativní pracovnice (Viz v)), reagovala podrážděně na sdělení, že chodí systematicky do výuky s několika minutovým zpožděním a že s obdobným zpožděním chodí i na všechny semináře a schůze ústavu. Pracovnice i) sebekriticky připustila nižší vědeckou aktivitu a považovala za přirozené, že by měla víc učit a mít dodatečné aktivity.

Pracovník označený ii) evidentně spoléhal na pozitivní hodnocení od svého nadřízeného, ale připustil, že v jeho práci a v jeho využívání pracovního fondu jsou značné rezervy. Pracovnice iii) se domnívá, že je na katedře diskriminovaná, protože nebyla uvedena do vědeckého světa školitelem a že se těžko začíná, nejsou-li kontakty v zahraničí ani doma. Publikační výkonnost menší než jedna publikace ročně, kde je členkou širokého kolektivu považuje za dostatečnou. Sama sebe hodnotí za průměrnou.

Pohovor s testovaným iv) byl krátký a příjemný, zatímco s pracovnící v) se nedařilo držet uvolněnou atmosféru. Krom systematické nedochvilnosti, bylo v jejím případě zmíněno i podivné dodržování pracovní doby a skutečnost, že nedodržuje povinnost alespoň formálně hlásit nepřítomnost dopředu. Oba hodnoceni iv) i v) byli pochváleni za úspěšnou grantovou přihlášku a hodnotitel vyjádřil názor, že práce obou hodnocených může směřovat k brzké habilitaci. Samozřejmě v případě v) podmíněně za předpokladu změn určitých návyků.

Pohovor s pracovníkem vi) byl uvolněný, bezproblémový a konstruktivní. Zazněly požadavky na rekonstrukci laboratoře. V diskuzi byla naznačena doporučení na změny v systému hodnocení a v internetové aplikaci.

Domnívám se, že hodnocení po vyladění parametrů bude na ústavu 402 užitečné a to i přes vysokou časovou náročnost především pro vedoucího ústavu. Zkušenost ukazuje, že

především u problémových lidí je nezbytná příprava komplexních informací.

Ústav fyzikální chemie

Pracovníci ústavu byli v průběhu minulého roku na dvou schůzkách (jedna z nich proběhla v přítomnosti děkana FCHI, který vysvětlil cíle tohoto hodnocení) seznámeni s organizací tohoto hodnocení v rámci ústavu a s tím, jak vyplňovat formální podklady jednotlivce pro toto hodnocení. Z neformální diskuze při těchto schůzkách vyplynulo, že tento typ hodnocení, pokud bude prováděn objektivně a s bezprostředním dopadem na potenciální pracovní postup a finanční osobní ohodnocení každého pracovníka, je užitečný jak z hlediska sebereflexe tak i z hlediska osvětlení relativního výkonu pracovníka vzhledem k ostatním členům kolektivu. V tomto smyslu se vyjadřovali zejména mladší pracovníci ústavu.

Na základě přípravných prací řešitelů projektu (výběr oblastí hodnocení, definice podkladů, návrh scénáře pohovoru vedoucího pracovníka s hodnoceným) pak bylo vybráno 5 pracovníků ústavu - Ing. Randová, Mgr. Malijevský Alexandr, Ing. Vrbka, Ing. Friess, Ing. Fenclová, kteří budou hodnoceni v rámci naplnění pilotního projektu. První neformální pohovory proběhly mezi vedoucím ústavu a Ing. Vrbkou a Ing. Fenclovou (kteří se v různých fázích účastnili přípravy projektu a byli tak schopni posoudit, zda vedení pohovoru mezi vedoucím pracovníkem a hodnoceným probíhá v intencích záměru projektu). Bylo konstatováno, že velmi důležitý je způsob vedení pohovoru. Byl preferován přátelský způsob se zdůrazněním cíle zvýšení výkonnosti celého ústavu a se zdůrazněním možnosti vyjádření písemného názoru hodnoceného k závěrům. Další pracovníci, určení k hodnocení v rámci testovací fáze, jsou pozváni k pohovoru v týdnu mezi 16. a 20. lednem 2012.

Ústav chemického inženýrství

Ověřovací série periodického hodnocení na ÚCHI-409 byla uskutečněna se sedmi pracovníky (cca 1/3 pedagogických pracovníků). Snahou bylo dosáhnout pokud možno standardního postupu, tj. pracovník vyplnil čtyři oddíly elektronického www formuláře, tj. údaje o své vědecké, pedagogické a provozní činnosti a plán svých činností v dalším období (roce). Vedoucí připravil k těmto činnostem svoje hodnocení. Při vlastním pohovoru byl vzhledem k pilotnímu charakteru důraz kladen zejména na srovnání rozvoje každého pracovníka viděno z jeho perspektivy a z pohledu vedoucího. Ukazuje se, že 1) někteří pracovníci jsou zaměřeni spíše na pedagogiku, zatímco jiní na vědecký rozvoj, ale najdou se i univerzalisté, 2) je značný rozdíl v ambicích mezi pracovníky a zároveň se stimulačním způsobem projevuje kompetice mezi těmi, kteří mají vyšší ambice. Není však zatím zřejmé, jak hluboká a trvalá bude sebereflexe, kterou toto hodnocení mělo navodit.

Ústav ekonomiky a managementu chemického a potravinářského průmyslu

Hodnocení se zúčastnili pracovníci Ing. Mgr. Marek Botek, Ph.D., Ing. Jakub Dyntar, Ph.D., Ing. Dana Strachotová, Ph.D. jako hodnocení a doc. Ing. Stanislava Grosová, CSc. jako hodnotitel.

Připravené materiály a hodnotící rozhovor pomohly identifikovat oblasti, které jsou jejich silnou stránkou a oblasti, v které je žádoucí zvýšení výkonu vzhledem k cílům a dovednostem, které jsou důležité z pohledu zvyšování výkonnosti fakulty. Silnou stránkou nového systému je zvýšení objektivity hodnocení z pohledu kvantifikovatelných výsledků, zapojení hodnoceného do procesu formulace cílů a v neposlední řadě motivační efekt.

Systém se opírá o soustavu ukazatelů výkonnosti, které nemohou postihnout individualitu jednotlivých pracovníků a specifika vědecké a pedagogické práce různorodých pracovišť. Proto považují paušální implementaci tohoto systému pro srovnávání tak odlišných

pracovišť bez akceptování odlišných podmínek za problematické.

Ústav matematiky

Byli hodnoceni 4 pracovníci: Mgr. Libor Heřmánek, RNDr. Lucie Borská, Mgr. Jana Němcová a Mgr. Benjamin Vejnar, tedy vesměs mladší pracovníci ústavu.

Hodnocení se týkalo konstatování současného stavu a zejména výhledu do budoucna. U prvních dvou hodnocených je těžištěm jejich práce na ústavu pedagogická činnost. Druzí dva hodnocení mají i dobré vědecké výsledky a ústav jim umožní, aby je jejich pedagogická zátěž neomezovala ve vědecké práci.

Ústav fyziky a měřicí techniky

V rámci projektu „Hodnocení akademických pracovníků“ proběhla na Ústavu fyziky a měřicí techniky VŠCHT Praha v prosinci 2011 přípravná a zkušební etapa. Po úvodních informacích o záměru projektu na schůzích ústavu 14.10. 2011 a dále 2.12. 2011 za přítomnosti děkana FCHI prof. Labíka byli do zkušební etapy hodnocení vybráni následující akademičtí pracovníci ústavu:

Mgr. Tomáš Kotrba – zařazen jako asistent

Mgr. Jaromír Seidl – zařazen jako asistent

Ing. Ladislav Fišer, Ph.D. – zařazen jako odborný asistent

Ing. Josef Khun, Ph.D. – zařazen jako odborný asistent

Uvedení pracovníci byli vyzváni k doplnění údajů do formulářů a pozváni na osobní pohovory s vedoucím ústavu, které se konaly ve dnech 14. a 15. 12. 2011. Délka jednotlivého rozhovoru byla v rozmezí 30-45 minut.

V průběhu rozhovoru byly diskutovány výkony pracovníka v oblasti pedagogické, vědecko-výzkumné, organizační a dále záměry činností do dalšího období. Pracovníci byli rovněž seznámeni s procentuálním hodnocením vedoucího ústavu v jednotlivých oblastech. Po ukončení všech pohovorů, vedoucí ústavu doplnil slovní hodnocení k jednotlivým činnostem, pracovník se s ním seznámil a poté podepsal vytištěný protokol hodnocení. Podepsané protokoly byly předány děkanovi fakulty prof. Labíkovi.

Závěry:

- 1) Díky informovanosti pracovníků o záměru projektu i připravenosti podkladů s předvyplněnými údaji jsme nezaznamenali negativní postoj pracovníků k hodnocení ani stížnost na časovou zátěž.
- 2) Průběhy rozhovorů i jejich výsledky považujeme za užitečné pro obě strany. Byly nejen otevřeně pojmenovány slabší stránky pracovníků v určitých oblastech (např. Mgr. Kotrba 0% za vědeckou činnost), ale současně diskutovány nové možnosti zapojení pracovníků do činností v rámci ústavu (např. Ing. Khun, Ph.D. – přednášení základního kurzu fyziky, zapojení do organizace výuky ve fyzikálních laboratořích).
- 3) Pracovníci neměli zásadní výhrady a připomínky k formální stránce hodnotících protokolů ani k postupu a výsledku hodnocení.

Ústav počítačové a řídicí techniky

Byli hodnoceni následující pracovníci ústavu: Ing. Jan Švihlík, Ph.D., Mgr. Lucie Gráfová, Ing. Jan Mareš, Ph.D., prof. Ing. Jan Náhlík, CSc., Ing. Martina Mudrová, Ph.D., Ing. Pavel Burian, CSc. a MUDr. Oldřich Vyšata, Ph.D.

Poznámky hodnocení:

Hodnotící formuláře vytvářejí vhodné prostředí pro shromáždění informací o pedagogických, odborných, organizačních a dalších aktivitách pracovníků ústavu. Na jejich základě je pak možné formulovat i další průběžné cíle k jejich odbornému růstu. Formulář vhodně doplňuje dosavadní mnohaleté vnitřní hodnocení aktivit pracovníků ústavu podle předem schváleného bodového hodnocení publikační, pedagogické a další činnosti, kterým se algoritmicky přiřazuje každému pracovníku jeho procentuelní přínos pro pracoviště

K formuláři máme v této chvíli jen dvě poznámky:

Místo věty "Velikost H-indexu podle Web of Science k datu vyplnění formuláře" navrhuji "Velikost H-indexu podle citačních ohlasů získaných z obecně uznávaných zdrojů (Web of Science, Scopus, SciFinder Scholar, IEEEExplore, Google Scholar, ...)". Zdůvodnění: Podobně se určuje H-index i na jiných VŠ, kde se využívá i "Publish or Perish" (viz odkaz <http://www.harzing.com/download/PoPSetup.exe>)

Na poslední list formuláře navrhuji doplnit tlačítko PRINT, aby nebylo nutné se vracet na výchozí stránku

Celkové hodnocení na fakultě

Cíle projektu byly splněny. Během realizace projektu proběhly celkem tři semináře mimo budovy VŠCHT. Dva z nich byly jednodenní a proběhly v Konferenčním centru v Praze-Kunraticích, závěrečný dvoudenní workshop se uskutečnil v penzionu Malba v Kokořínském dole. Součástí řešení pak byla celá řada pracovních schůzek jak v rámci fakulty tak s externí firmou.

Během řešení se ukázalo, že zejména mladší akademičtí pracovníci zavedení pravidelného hodnocení spojeného s plánem profesního růstu vítají. Při hodnocení byly využity jak zkušenosti z komerční sféry, tak ze zahraničních universit. Během řešení projektu jsme spolupracovali s externí firmou, jejíž pracovnice se podílely na zavádění podobného systému v Českém Telecomu. Ukázalo se, že přestože podmínky velké komerční firmy jsou podstatně jiné, než je tomu u veřejné vysoké školy, značná část metodiky může být velmi podobná. Zkušenosti externí firmy se ukázaly nenahraditelné zejména při formování přístupu fakulty k zavedení hodnocení a dále při praktické realizaci hodnotících pohovorů.

Při pilotním testování byly detekovány některé dílčí problémy. V rámci dalšího hodnocení, které na fakultě proběhne na jaře 2012, bude webová aplikace příslušně upravena. Byla vypracována metodika importu potřebných dat z jiných informačních zdrojů např. ze Studentského informačního systému a databáze vědeckých a výzkumných výsledků OBD. Následně pak budou výsledky sloužit jako podklady pro manažerské rozhodování nejen na úrovni jednotlivých ústavů, ale také při celkovém rozvoji fakulty.